

Kokonaistilanteen kartoitus lapsen ja perheen tilanteesta

Alle 6-vuotiaiden lasten ja perheiden parissa työskenteleville ammattilaisille

Lapsen ja perheen kokonaistilanteen kartoitus auttaa tunnistamaan lapsen ja perheen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia tuen tarpeita. Kartoituksen voi aloittaa kuka tahansa sote-ammattilainen ja sen avulla voidaan räätälöidä lapselle ja perheelle sopivia tukitoimia.

Lapsen ja perheen kanssa asioita ja kysymyksiä käydään haastatellen läpi tapaamisella sekä mahdollisen varhaiskasvatuksen edustaja vastaavat omiin kysymyksiinsä kirjallisesti. Yhteenvetoa keskusteluista voidaan tarkastella yhdessä perheen kanssa joko neuvolan terveydenhoitajan kanssa yhdessä tai monia-laisessa tiimissä/ verkostossa.

Lomakkeella on paljon kysymyksiä eikä tarkoituksena ole käydä jokaista niistä perheen kanssa läpi, vaan ammattilainen valikoi tilanteeseen tarkoituksenmukaiset kysymykset ja tekee niistä asianmukaiset kirjaukset. Kyselylomaketta voi hyödyntää useammassa yhteydessä sekä useammalla tapaamisella.

Lomake on saatavilla myös saamen kielillä.

Kyselylomake koostuu kahdesta osasta:

1. osa "Havaitaan tuen tarvetta (kuka tahansa sote- ammattilainen voi hyödyntää kysymyksiä perheen kokonaistilanteen kartoittamisen tukena)
2. osa " Esitietojenkeruu tutkimusarviointien kohdalla (terveydenhuollon ammattilainen)"

1. Havaitaan tuen tarvetta (kuka tahansa sote- ammattilainen)

- Tilannekuva (kuvataan auki tilannetta, minkä vuoksi ollaan tekemässä tätä tarkempaa kokonaistilanteenkartoitusta)
- Nykytilanteen kuvaus
 - » Kokonaistilanteen selvittäminen
 - » Vanhemmuus
 - » Kodin säännöt, rajat ja vuorokausi-rytmi
 - » Varhaiskasvatus
 - » Vapaa-aika ja kaveri- ja perhesuhteet
 - » Kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyö
- Varhaiskasvatuksen kuvaus lapsen/ nuoren tilanteesta
 - » Tilannekuva
 - » Tuentarpeet ja tukitoimet Tuentarpeet ja tukitoimet
- Suunnitelma jatkosta
- Suostumus
- Kartoituksen teossa ovat olleet mukana (nimi ja asema/ ammattinimike)

2. Esitietojenkeruu tutkimusarviointien kohdalla (terveydenhuollon ammattilainen)

- Yhteystiedot
- Perheen arki
- Lapsen tämänhetkinen toimintakyvyn tilanne
- Lapsen tämänhetkinen terveydentila
- Varhaisvaiheet
- Lähisuvun sairaudet ja kehitykselliset haasteet
- Kartoituksen teossa ovat olleet mukana (nimi ja asema/ ammattinimike)

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue
Lapin aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Havaitaan tuen tarvetta polulla (neuvolan terveydenhoitaja)

Tilannekuva

- Tämänhetkisen tilanteen lyhyt kuvaus omin sanoin (miksi olemme nyt tässä)
- Kerro omin sanoin erityisestä huolesta/ tilanteesta, joka on tuonut tähän hetkeen (kuvaa huolta/ tilan-
netta ja kestoja sekä kuvaa, miksi koet sen olevan huoli, joka vaatii tarkastelua)
- Mikä on huolen lisäksi sinun/ teidän tämänhetkinen päällimmäinen tunne tilanteesta ja miksi?
- Kuvaile toiveitanne lapsen/ perheen tilanteen tukemiseksi ja miksi toivotte näitä tuen keinoja?

Nykytilanteen kuvaus

Kokonaistilanteen selvittäminen

- Kenen kanssa lapsi asuu?
- Ketä lapsen perheeseen kuuluu?
- Perheen käyttämä kieli arjessa (kotikieli)
 - » suomi » ruotsi
 - » pohjoissaame » englanti
 - » inarinsaame » muu, mikä?
 - » koltansaame
- Mitä muuta kieltä/ murretta perheessä puhutaan (monikielisyys)
 - » suomi » ruotsi
 - » pohjoissaame » englanti
 - » inarinsaame » muu kieli, mikä?
 - » koltansaame » murre, mikä?
- Miten perheenne arkirytmisi sekä syömiset, nukkuminen ja liikkuminen sujuvat?
- Millaisia ruutuaikaan liittyviä käytänteitä teillä perheessä on? Millaisia sääntöjä ruutuaikaan
on perheessänne sovittu lasten kanssa? Miten seuraatte lapsen käyttämää somesisältöä?
- Miten perheessänne on huomioitu lapsen ja vanhempien riittävä palautuminen?
- Millaisia tapoja teillä on viettää aikaa yhdessä perheenä?
- Millainen keskusteluyhteys lapsen ja vanhempien välillä on? Kertooko lapsi ajatuksistaan,
huolistaan ja murheistaan?
- Mitkä ovat perheenne vahvuudet? Mitkä ovat lapsen vahvuudet?
- Arjessa tapahtuneet muutokset, jotka voivat vaikuttaa ja näkyä lapsen arjessa?
- Millaisia tuentarpeita teillä on tällä hetkellä perheenä?
- Minkä palvelujen kesken toivoisitte tehtävän yhteistyötä perheenne asioissa?
- Mitä tutkimuksia lapselle on tehty jo aiemmin (psykologin, puheterapia, toimintaterapia)?
- Minkä verran te vanhemmat käytätte alkoholia tai muita päihteitä viikossa?
 - » Onko lapsen sisaruksilla tai isovanhemmilla päihteiden käyttöä?
 - Miten tämä näkyy teidän perheen arjessa?

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Vanhemmuus

- Miten vanhempana jaksatte ja millainen on teidän kokonaisvointi tällä hetkellä?
» HOX! Muista tarvittaessa tarjota ohjattua omahoitoa ja ohjaa tarpeenmukaisesti muihin palveluihin
- Millaista tukea tarvitsette vanhemmuuteen?
- Millaista tukea teillä on tällä hetkellä vanhemmuuteen?
- Millaista tukea tarvitsette vanhemmuuteen?

Kodin säännöt, rajat ja vuorokausirytm

- Miten teidän perheessä ruokailuhetket toteutuvat, millaisia käytänteitä teillä niissä on? Syökö lapsi säännöllisesti? Onko ruokailusta jokin huoli?
- Mitkä ovat lapsen iltarutiinit ja nukkumaanmenon käytänteet? Nukkuuko lapsi tarpeeksi? Meneekö ajoissa nukkumaan? Aiheuttaako nukkumaanmenoajat kiistoja kotona? Miten aamuhäämmiset sujuvat?
- Miten sujuvat arjen toiminnot? Miten kuvailisit lapsen toimintakykyä (psykkinen, fyysinen, sosiaalinen, kognitiivinen)?
- Oletteko havainneet eroja lapsen toimintakyvyssä eri ympäristöissä (mm. koti, sijaishuollon yksikkö, koulu, harrastukset)? Miten tämä ilmenee?

Varhaiskasvatus

- Miten mielestänne lapsen päiväkodissa sujuu?
- Millä mielellä lapsi aamulla lähtee päiväkotiin?
- Millä mielellä lapsi on hoitopäivän jälkeen?
- Onko lapsella kavereita päiväkodissa?

Vapaa-aika ja kaveri- ja perhesuhteet

- Millaista vapaa-ajan tekemistä lapsella on? Onko tästä huolta?
- Onko lapsella toimivat kaveri- ja sukulaissuhteet?
- Tunnetko lapsen kavereita ja heidän vanhempiaan?
- Millaisia asioita teette vapaa-ajalla yhdessä lapsen kanssa?
- Millaisia vapaa-aikaan liittyviä sääntöjä teillä on lapsen kanssa?

Kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyö

- Miten koette yhteydenpidon varhaiskasvatuksen kanssa ja toivotteko siihen jotain muutosta?
- Miten lapsen mahdollisiin tuen tarpeisiin on varhaiskasvatuksessa vastattu?
- Olisiko tarvetta yhteiseen pohdintaan ja keskustelutukeen lapsen kasvatukseen liittyen varhaiskasvatuksen kanssa?

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

Varhaiskasvatuksen kuvaus lapsen tilanteesta

Tilannekuva

- Tämänhetkisen tilanteen lyhyt kuvaus omin sanoin (miksi olemme nyt tässä)
- Kerro omin sanoin erityisestä huolesta/ tilanteesta, joka on tuonut tähän hetkeen (kuvaa huolta/ tilannetta ja kestoja sekä kuvaa, miksi koet sen olevan huoli, joka vaatii tarkastelua)

Kaverisuhteet ja leikki

- Onko lapsella päivähoitossa kavereita?
» Näyttäytyykö tässä jotain haasteita?
- Miten siirtymätilanteet lapsella sujuvat päivähoiton arjessa?
- Miten pystyy itsenäiseen leikkiin? Entäpä ryhmässä toisten lasten kanssa?
- Millaisia leikkejä lapsi leikkii mieluiten?

Tuen tarpeet ja tukitoimet

- Onko lapsen kasvu ja kehitys edenneet odotuksenmukaisesti?
Jos ei, mitä haasteita tässä näkyy?
- Millaisessa ryhmässä lapsi on varhaiskasvatuksessa
ja millaiset ovat ohjaajaresurssit siellä?
- Näkemys lapsen vahvuuksista ja voimavaroista sekä haasteista ja vaikeuksista
- Kuvaile lapsen tuen tarpeita ja miten niitä on kartoitettu
- Kerro, millä tukitoimilla lapsen tuentarpeisiin on vastattu
ja miten pitkään näitä on toteutettu
- Vanhemmille annettu tuki, mitä?

Suunnitelma jatkosta

- Kirjataan yhteenveto keskustelusta ja siitä kuka tekee ja mitä,
miten edetään ja arvioidaan tilannetta.

Kartoituksen teossa ovat olleet mukana (nimi ja asema/ ammattinimike)

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue
Lapin aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Esitietojenkeruu tutkimusarviointien kohdalla (terveydenhuollon ammattilainen)

HOX! Tarvittavat luvat kysytään alkuun.

Yhteystiedot

Perheen yhteystiedot

- Lapsen nimi ja hlötunnus, osoite, postinro ja -toimipaikka, luokkataso
- Huoltaja 1 nimi ja hlötunnus, puh nro, sähköpostiosoite, osoite, postinro ja -toimipaikka (jos eri kuin lapsella), ammatti
 - » työtilanne (kokopäivätyö, osa-aikainen, työtön, päivätyö, vuorotyö yms.)
- Huoltaja 2 nimi ja hlötunnus, puh nro, sähköpostiosoite, osoite, postinro ja -toimipaikka (jos eri kuin lapsella), ammatti
 - » työtilanne (kokopäivätyö, osa-aikainen, työtön, päivätyö, vuorotyö yms.)
- Perhetilanne
 - » avoliitto
 - » avioliitto
 - » eronnut (milloin ero tapahtunut?)
 - » uusperhe (kummalla vanhemmalla ja ketä uusperheeseen kuuluu, nimet ja syntymävuodet?)
 - » sijaisperhe
 - » muu, mikä?
- Huoltajuus
 - » yhteishuoltajuus (kumpi lähivanhempi/ etävanhempi, tapaamisjärjestelyt, on etävanhemmalta lupa tapaamisiin/ tutkimuksiin?)
 - » yksinhuoltajuus (kummalla?)
 - » muu huoltaja, kuka (nimi ja yhteystiedot)?
- Sisarusten nimet ja syntymävuodet
- Muut perheessä asuvat (sisarpuolet, muut aikuiset tai sukulaiset ym.)
- Onko perheen kokoonpanossa ollut muutoksia, millaisia ja milloin?
- Lapsen mahdollinen vuoroasuminen molempien vanhempien luona?

Varhaiskasvatuksen yhteystiedot

- Päivähoitopaikan nimi
- Varhaiskasvatuksen yhteyshlön nimi, puh nro ja sähköpostiosoite

Muut perheen mukana kulkevat ammattilaiset

- ammattinimike ja yhteystiedot

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue
Lapin aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Taustatietoja

Perheen arki

- Onko perheessänne ollut isoja elämään vaikuttaneita muutoksia ja/ tai muuttoa paikasta toiseen?
 - » Millaisia ja milloin?
- Millaiset ovat teidän perheen lähi- ja tukiverkostot?
 - » Ketä näihin verkostoihin kuuluu?
- Kuvaile perheenne perusarkea ja yhteistä tekemistä
- Kuvaile perheenne voimavaroja ja vahvuuksia
- Minkä verran vietätte aikaa lapsen kahden kesken tai yhdessä perheenä viikossa?
- Mitä palveluja lapsellanne ja perheellänne on ollut ja on nyt käytössä?
- Onko perheessänne uhkaavaa henkistä ja/ tai fyysistä voimankäyttöä? (jos on, kuvaile, miten se ilmenee)
- Minkä verran te vanhemmat käytätte alkoholia tai muita päihteitä viikossa?
 - » Onko lapsen sisaruksilla tai isovanhemmilla päihteiden käyttöä?
- Mikä on teidän vanhempien jaksaminen?
- Mikä on perheen tuen tarve?
 - » Oletteko saaneet jo jotain tukea?
- Jos vanhemmat riidoissa/ eronneet
 - » Miten yhteneväiset/ eriävät ovat vanhempien kasvatuskäytännöt keskenään?

Lapsen/ nuoren tämänhetkinen toimintakyvyn tilanne

- Kuvaile lapsen vahvuuksia ja voimavaroja arjessa
 - » Mistä tunnistat nämä vahvuuksiksi ja voimavaroiksi?
- Kuvaile lapsen mielenkiinnonkohteita ja vapaa-ajan tekemistä/ harrastuksia arjessa
- Miten lapsi suoriutuu seuraavista päivittäisistä toimista tällä hetkellä:
 - » nukkuminen ja herääminen (vuorokausirytm, nukkumaanmeno aika, nukahtaminen, unen laatu, kuorsaus, heräämisaika jne.)
 - » aamu- ja iltatoimet (iltapala, hampaiden pesu, suihku, sängystä nouseminen, sänkyyn meneminen jne.)
 - » pukeutuminen
 - » hygienianhoito/ vessatoiminnat
 - » syöminen/ ruokailu
 - » omista tavaroista huolehtiminen
 - » ajan hahmottaminen
 - » kodin ulkopuolella liikkuminen ja asioiminen
 - » ruutuaika, onnistuuko lopettaminen; altistuminen haitalliselle sisällölle, pelien ikärajat (jos pelaa)
 - » psyykkiset oireet: mielialaan ja käytökseen liittyvät asiat, tunteiden hallinta
 - » sosiaaliset taidot, sosiaalinen kanssakäyminen ja kaverit: onko kavereita, viihtyykö enemmän yksin vai ryhmässä, toisen huomioiminen, vanhemman ja lapsen väliset suhteet, sisarussuhteet, muut perheelle merkittävät perhesuhteet
 - » muut kielteiset elämäkokemukset:
 - » perheväkivallan kokeminen/ näkeminen
 - » kiusaaminen
 - » laiminlyönti
 - » kaltoinkohtelu

Lapsen tämänhetkinen terveydentila

- Onko lapsella jokin sairaus, vamma, lääkitys tai jokin muu terveydentilaan ja/ tai toimintakykyyn vaikuttava asia? Mikä tämä on ja miten se vaikuttaa lapsen toimintakykyyn?
- Kuulo
- Näkö
- Onko lapsen elämässä tapahtunut stressitasoa lisääviä asioita (elämänmuutokset, kiusaaminen, menetykset, vanhempien ero, traumaattiset tapahtumat, kaltoinkohtelu jne.)? Mitä nämä ovat ja miten ne näkyvät lapsen toiminnassa ja käytöksessä?

Varhaisvaiheet

- Kuvaile raskausaikaa ja synnytystä (raskauden kesto, mahdolliset komplikaatiot, mahdolliset lääkitykset, tupakointi ja päihteiden käyttö raskausaikana, alatiesynnytys/ sektio, syntymäpaino- pituus, vauvan vointi yleisesti, muuta erityistä jne.)
- Kuvaile vauva-aikaa (unirytm, syöminen, kontaktin ottaminen, muuta erityistä jne.)
- Kuvaile lapsen motorista kehittymistä (ryömiminen, konttaaminen, tukea vasten nousu, kävelemään oppiminen; hienomotoriikka eli käsillä tehtävien asioiden oppiminen ja kehitys; pyörilemään oppiminen, hiihtäminen; jotain muuta, mitä?)
- Kuvaile lapsen kielenkehitystä (ensimmäiset sanat ja lauseet, puheen ymmärtäminen, mahdolliset äännevirheet; jotain muuta, mitä?)
- Kuvaile lapsen sairastelua ja tehtyjä tutkimuksia (miten paljon oli sairaana ja mitä sairasti, tapaturmat ja alttiut niihin, tehdyt toimenpiteet/ tutkimukset, lääkitykset, mahdolliset terapiat/ psykologin tutkimukset, asiakkuus perheneuvolassa yms.)
- Onko lapsena ollut:
 - » tuhrimista/ ulosteen panttaamista
 - » kastelua
- Kuvaile lapsen aistitoimintaa (tavallista voimakkaampaa/ heikompaa reagoitua aistimuksille esim. äänet, kosketus, hajut, maut ja liike yms.)
- Kuvaile lapsen psyykkistä kehitystä (millainen luonne ja temperamentti, mieliala)
- Kuvaile lapsen leikkiä (leikit, mitä mielellään leikkii, leikkiikö yksin vai ryhmässä, leikkikalut ja -välineet, mielikuvitus, toiseen rooliin asettuminen, mielenkiinnonkohteet jne.)
- Kuvaile lapsen päivittäisiä toimia ja siirtymätilanteita (lapsen suoriutuminen päivittäisistä toiminnoista, kuten pukeutuminen ja riisuuntuminen, syöminen, vessassa käynnit jne. Miten erilaiset siirtymätilanteet sujuivat, esim. lähdöt, paluut jne.?)
- Varhaiskasvatus/ päivähoito
 - » millainen varhaiskasvatusryhmä ja ohjaajaresurssi siellä on?
 - » onko lapsen kasvu ja kehitys edennyt odotuksenmukaisesti?
 - » varhaiskasvatuksen näkemys lapsen vahvuuksista ja voimavaroista sekä vaikeuksista
 - » mahdolliset tuen tarpeet ja tukitoimet
 - » sosiaaliset tilanteet koulussa (kaverit, siirtymätilanteet, kiusaaminen jne.)
 - » mieliala ja psyykkiset oireet (ahdistuneisuus, masennus, itsensä vahingoittaminen yms.)

Lähisuvun sairaudet ja kehitykselliset haasteet

- Onko perheessänne ja/ tai lähisuvussanne todettu ja kenellä
 - » kielenkehityksen erityisvaikeuksia
 - » oppimisvaikeuksia
 - » lukihäiriötä
 - » keskittymisvaikeuksia (piirteitä tai diagnosoituja)
 - » autismikirjon häiriötä
 - » mielialahäiriötä
 - » kilpirauhassairauksia
 - » sydänsairauksia (rakenteelliset sydänviat/ vakavat rytmihäiriöt nuorella iällä)
 - » Muuta, mitä?
- Lapsi on saanut alkunsa lahjoitetuilla sukusoluilla. Onko tiedossa lahjoittajan ja hänen lähisuvun sairaudet ja kehitykselliset haasteet?
 - » Kyllä, mitä?
 - » Ei

Kartoituksen teossa ovat olleet mukana (nimi ja asema/ ammattinimike)

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue
Lapin aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU